

**A KATASZTRÓFAVÉDELMI FELS OKTATÁSI KÉPZÉS
GYAKORLATORIENTÁLT FELKÉSZÍTÉSI
TEVÉKENYSÉGÉNEK ELEMZÉSE**

Absztrakt

A hazai iparbiztonsági szakterületi szabályozásnak a katasztrófavédelem rendszerében történő fejlődése immár 15 évre tekint vissza Magyarországon. A veszélyes tevékenységek, a sugárzó anyagokkal foglalkozó tevékenységek és a veszélyes áru szállítás valamennyi ágazatának felügyeletén túl megjelentek a létfontosságú rendszerekkel és létesítményekkel kapcsolatos katasztrófavédelmi feladatok is. Jelen cikk célja áttekinteni és értékelni a katasztrófavédelmi felső oktatási képzés iparbiztonsági gyakorlatorientált felkészítési tevékenységét.

Kulcsszavak: iparbiztonság; felső oktatás; műszaki technikai feltételek; veszélyes tevékenység; katasztrófavédelem.

**ANALYSIS OF THE PRACTICE-ORIENTED PREPARATION
ACTIVITIES OF DISASTER MANAGEMENT HIGHER EDUCATION**

Abstract

The development of Hungarian system for industrial safety has a 15 years history. Beyond the supervision of hazardous activities, radioactive substances activities and the all sectors of the carriage of hazardous goods appeared the disaster management tasks of the authorities linked with the critical infrastructure elements. The aim of this article to overview and analysis of the preparation activities of disaster management higher education in the field of industrial safety.

Key words: industrial safety; higher education; technical conditions; dangerous activities; disaster management.

BEVEZETÉS

A 2012. január 1-jével megalakult Intézményünk Magyarország legújabb egyeteme. Fiatal Egyetemként is jelentős hagyományok folytatója és hordozója. Jogelődjeink, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a Rendvédelmi Főiskola és a Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatás Tudományi Kara (a korábbi Államigazgatási Főiskola) a magyar közszerületi szakemberképzés történeti hagyományainak letéteményesei voltak.

A jogelőd intézmény feladatait a 2012. január 01-én megalakult Nemzeti Közszerületi Egyetemen egy önálló, karoktól független Katasztrófavédelmi Intézet (KVI) vette át. A KVI folytatja jogelőd oktatási intézményekben korábban megkezdett katasztrófavédelmi képzéseikhez kapcsolódó szakmai tantárgyak oktatását, a szakmai oktatás szervezését.

Jelen cikkben a szerzők célja bemutatni az intézet keretében folyó tisztjelölt képzést, a hallgatók gyakorlati felkészítésének rendszerét, valamint a szervezeti szocializáció megvalósulásának helyzetét.

A KATASZTRÓFAVÉDELEM ALAPKÉPZÉS SZEMÉLYI ÉS TECHNIKA FELTÉTELEINEK ÉRTÉKELÉSE

2012. január 1-én az Nemzeti Közszerületi Egyetem (továbbiakban: NKE) megalakulásával a Katasztrófavédelmi Intézet (a továbbiakban: KVI) karközi szervezeti egységként kezdte meg működését az oktatási rektor-helyettesi szervezeten belül. Az Intézet – igazodva a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: BM OKF) szakfeladati rendszeréhez – három tanszékkel működik, amelyek a Katasztrófavédelmi Műveleti Tanszék, a Tűzvédelmi és Mentésirányítási Tanszék és az Iparbiztonsági Tanszék.

Az Intézet folyamatosan követi a BM OKF-nél 2012-évtől az egységes katasztrófavédelmi rendszer kialakításával lezajlott szervezeti és minőségi változásokat. A KVI a szakalapítási és indítási munkálatokat a BM OKF szakmai elvárásai alapján hajtotta végre. [1]

Az Intézetben az oktatás Katasztrófavédelem alap- és mesterképzésben a budapesti Hungária körúton lévő egyetemi telephelyen folyik. A 2016-2017. tanév végén kifutott a védelmi

igazgatási mesterképzés és a védelmi igazgatási alapképzés. Az intézet oktatói részt vesznek az egyetem PhD katonai m. szaki- és rendszertudományi doktori képzésében is.

A KVI szervezetének kialakítása párhuzamosan folyt az NKE 2012-2015. évekre vonatkozó intézményfejlesztési terveivel és intézkedéseivel. Az intézet az oktatási rektor-helyettes irányításával a BM OKF Humán Szolgálat szervezeti egységként végezte feladatait. Az egyetem és a BMOKF közötti együttműködési megállapodás szabályozza a megrendelt igények teljesítéséhez szükséges személyi és technikai feltételek rendelkezésre bocsájtását. A BM OKF évente határozza meg a képzési igényeit. Az intézet személyi állománya 2016-évtől épült be az egyetem szervezeti rendszerébe.

Az Egyetem 2016-2020. közötti időszakra tervezett Intézményfejlesztési tervének szellemiségét követve a KVI feladata a képzés területén a katasztrófavédelmi közszolgálati hivatásra történő felkészítés, a rendvédelem rendszerében működő katasztrófavédelmi közszolgáltatások támogatása, illetve a katasztrófavédelmi hatáskörök, feladatok és kötelezettségek végrehajtásában érintett szervezet hatékonyságának növelése felső oktatási és tudományos kutatási feladatok végrehajtásával.

A KVI-nél kialakított képzési szerkezet a felső fokú alap- és mesterképzéstől a doktori tanulmányokig kimunkált és szervezetileg működő rendszert alkot, ennek létrehozása az elmúlt öt év eredménye. Az alapképzési (BA) szakon a katasztrófavédelmi műveleti, illetve a tervvédelmi és mentésszervezési szakirányon túl egy jogelőd alapokkal nem rendelkező új terület, az iparbiztonság szakirány létesült. A BA szakra szervesen épül a mesterképzési (MA) szak, melynek indítása az alapképzési szak kibocsátása után egyenes folytatásra ad lehetőséget. Az MA megalapozza a doktori képzésben való részvétel lehetőségét. A Katonai Műszaki Doktori Iskola (a továbbiakban: KMDI) keretei között a Katasztrófavédelem kutatási területet működtetik. A képzésekre jelentkezők létszáma többszöröse a felvehető keretnek. [2]

A Katasztrófavédelem alapképzést a 2016-évi akkreditációs eljárást követően a Magyar Akkreditációs Bizottság 2022. december 31-ig akkreditálta.

Az intézet 2012. évi megalakulásától kezdve prioritásként kezeli a kifutó képzések befejezését; az új katasztrófavédelem szak alap- és mesterképzésének beindítását; az oktatás személyi- és technikai feltételeinek megteremtését. Az Intézet által átvett védelmi igazgatási képzés – jelentős számú hallgatói állománnyal történő – kifuttatását az intézet eredményesen hajtotta végre. A hallgatókkal való foglalkozás színvonalát növelte, illetve a lemorzsolódást csökkentette a tanulmányi és szocializációs előrehaladást célzó intézkedések bevezetése.

A KVI oktatói létszáma 2017. május 31-én 17 f f állású és 3 f részmunkaid s oktatóból áll. Az Intézet kutatói létszámmal nem rendelkezik. 6 f adminisztratív dolgozó segíti a KVI tevékenységét. A KVI jelent s figyelmet fordít az egyetemi oktatók saját er b l történ kinevelésére. A min ségi oktatók létszáma - egyetemi szinten is magasnak számító - a képzési szükségletnek megfelel szintre emelkedett. Az Intézet személyi állományából habilitációs fokozattal 8 f rendelkezik. Az Intézet oktatóinak dönt része katasztrófavédelmi szerveknél vagy külföldön szerzett vezet i, szakirányítói és szakért i gyakorlatot.

A megrendel a KVI tevékenységével kapcsolatos stratégiája szerteágazó szakmai érdekek mentén határozható meg. A BM OKF oktatási szervezetével történ rendszeres és szervezett együttm ködés jelent sen növeli az oktatás min ségét, és lehet séget biztosít a legújabb szakmai követelmények azonnali integrálására az oktatásba és kutatásba. [1]

Oktatás tárgyi (infrasturktúrális) feltételei (Hungária körúti Zrínyi Campusban) az intézet jelenlegi elhelyezési körülményei között alapvet en biztosítottak, amelyet kiegészítenek a gyakorlati foglalkozások és a szakmai gyakorlat alkalmával használt BM OKF, Katasztrófavédelmi Oktatási Központ, valamint a Megyei (F városi) Katasztrófavédelmi Igazgatóság képességei. A tervezett kormánydöntés alapján a Ludovika Campus Projekt II. ütemében tervezetten 2107-2020 között valósulhat meg a katasztrófavédelmi speciális képzési központ szükséges létesítményei a katasztrófavédelemért felel s miniszter által meghatározott tartalommal. A központ képes lesz a KVI elhelyezésére, az oktatási tárgyi feltételek és hallgatói kollégiumi igények biztosítására. Az önálló m ködés feltételei ez által rendelkezésre fognak állni.

Az Intézet hallgatói létszáma összesen 517 f . Az NKE Katonai M szaki Doktori Iskola (továbbiakban: KMDI) Katasztrófavédelem tudományterületén 29 f (3 f nappali) hallgató folytat tanulmányokat. A KVI gondozásában jelenleg Katasztrófavédelem alapképzésen 376 hallgató vesz részt. [1]

Az intézet többek között kiemelt figyelmet fordít a fels fokú alapképzésben folyó tisztjelölti képzés támogatására, a hallgatók gyakorlatorientált, szakma specifikus felkészítésre és magas szint szervezeti szocializációjára. E célok megvalósítása érdekében – a BM OKF Humán Szolgálatának és az NKE vezetésének közrem ködésével és támogatásával – bevezetett intézkedések a következ kben részletezhet ek.

KATASZTRÓFAVÉDELEM ALAPSZAK TISZTJELÖLTI KÉPZÉSÉNEK BEVEZETÉSÉT ÉRINT ELSŐ FŐLEGES TAPASZTALATOK

Az NKE KVI Katasztrófavédelem alapszakára bevonult első éves hallgatók tisztjelölt jogállásba kerülnek. A rendészeti alapfelkészítés intenzív szakaszát az Rendészettudományi Kar bázisán végzik el. Ezt követően az első felkészítési részt sikeresen teljesítő hallgatók a Rendvédelmi Tagozat felügyelete alatt és a KVI oktatásszervezési felügyelete alatt tanulnak.

A tisztjelöltek jogviszonyával és a napi szervezeti szocializációval kapcsolatos részletes szabályozás *a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvényben (Hszt.) és a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek tisztjelöltjeiről és a tisztjelölti szolgálati jogviszonyról szóló 20/2016. (VI. 9.) BM rendeletben* került rögzítésre.

A Hszt. alapján a Rendészeti alapfelkészítés lezárását követően 6 hónap próbaidő lejártát követően „Tisztjelölt” vizsgát kell tenniük. A vizsga bizottság elnökét a BM OKF képviselőjének jelenlétében került levezetésre. A vizsgaeredmény része a 40 órás tanított alaptanfolyam záró vizsgaelem, továbbá az alaki szemle és a tisztjelölti elméleti vizsga. Az elméleti vizsga ismeretanyaga a rendészeti szervek Alaki szabályzatából, Öltözködési Szabályzatból, Szolgálati Szabályzatából, valamint az alapvető szolgálati rendet tartalmazó jogszabályokból tevődik össze. Az első 20 fős hallgató ünnepélyes keretek közötti eskütételére 2017. február 22-én került sor a BM OKF-en. [3]

A tisztjelöltek felkészítését a Rendvédelmi Tagozat végzi heti 2x2 óra időtartamban, amelynek szakmai tartalmát a BM OKF Humán Szolgálat a KVI-vel egyeztetett módon határozza meg.

KATASZTRÓFAVÉDELEM ALAPKÉPZÉS GYAKORLATORIENTÁLT, SZAKMA SPECIFIKUS FELKÉSZÍTÉSÉNEK HELYZETE

A fels fokú katasztrófavédelem alapképzés gyakorlatorientált, szakma specifikus felkészítésével kapcsolatos szabályozás bemutatása

Az alapképzési szak létesítésével és szakindításával kapcsolatos eljárást a *nemzeti fels oktatásról szóló törvény 2011. évi CCIV. törvény* (továbbiakban: Nft.) és a *fels oktatási alap- és mesterképzésr l, valamint szakindítás eljárási rendjér l szóló 289/2005. (XII. 22.) Korm. rendelet* szabályozza.

A szabályozás alapján a katasztrófavédelem alapszak szakindítási folyamata 2013. június 12-én zárult az Oktatási Hivatal hatósági és a Magyar Fels oktatási Akkreditációs Bizottság szakért i közrem ködésével lefolytatott hatósági eljárás eredményeként megszületett szakindítási engedéllyel. A szakindítási engedély alapján az els képzés a 2013/2014. tanévben indulhatott meg. A szaklétesítési szabályozás keretében Nft. alapján a képzési és kimeneti követelmények (a továbbiakban: KKK) határozzák meg, hogy milyen szakképzettséget lehet szerezni az alapképzésben. A Katasztrófavédelem alapképzési szak a közigazgatási, katonai és rendészeti képzés körébe tartozik. A szakon önálló szakképzettséget eredményez , speciális szaktudást biztosító katasztrófavédelmi szervez végzettség szerezhet katasztrófavédelmi m veleti, t zvédelmi és mentésirányítási, valamint iparbiztonsági szakirányon. Ugyancsak a KKK határozza meg az alapképzési szak képzési célját és az elsajátítandó szakmai kompetenciákat (képeességeket).

Az államtudományi képzési terület alap- és mesterképzési szakjainak meghatározásáról és azok képzési és kimeneti követelményeir l szóló 7/2016. (II. 15.) MvM rendelet 2. melléklete tartalmazza a katasztrófavédelem alapképzési szak KKK-ját. A KKK alapján a gyakorlati ismeretekhez rendelhet minimális kreditérték a képzés teljes kredit értékének legalább 50 %-a kell, hogy legyen. A KKK és a szakindítási dokumentáció alapján az Intézet által készített Katasztrófavédelmi alapképzési szak mintatanterve tartalmazza az egyes szakirányokhoz és képzési formákhoz tartozó tanóra-, kredit- és vizsgaterveket. A tervek alapján a gyakorlati foglalkozások aránya az elméleti tanórákhoz képest 53-54%-ot tesz ki. A KKK-ban az egyes szakirányoknak megfelel en el írt szakmai kompetenciákat a hallgatók az egyes tantárgyak tantárgyi programjaiban szabályozott módon sajátítják el.

A Katasztrófavédelem alapképzés gyakorlatorientált, szakma specifikus képzési rendszerének (modelljének) és gyakorlatának értékelése

A KVI a fenti szabályozókban megadott képzési követelmények szerint végzi a katasztrófavédelmi szakon tanuló hallgatók gyakorlatorientált, szakma specifikus felkészítését. Az *oktatás színvonalának magas szakmai szinten történő biztosítása* céljából a szak indításától kezdve a következő intézkedések történtek.

Az Intézet a fenntartói igények maradéktalan teljesítése érdekében a katasztrófavédelem jogalkotási, jogalkalmazási és műveleti tevékenységének eredményeit és tapasztalatait azonnal alkalmazza az oktatási és tudományos kutatási munkájában. Ennek érdekében többek között bevonjuk a BM OKF vezetőit a KVI által szervezett szakmai napok, parancsnoki órák, konferenciák, záróvizsgáztatás és gyakorlatok előkészítésébe és lebonyolításába. Több szakmai és tudományos rendezvény közös szervezésben kerül lebonyolításra.

A BM OKF Humán Szolgálat szervezésében a BM OKF szakmai vezetői az oktatói állomány részére szervezett továbbképzéseken évente tájékoztatást adnak a katasztrófavédelmi rendszer szakterületüket érintő változásairól és meghatározzák a képzéssel szemben támasztott részletes szakmai igényeiket. Az oktatók a katasztrófavédelem végrehajtási és jogalkalmazási tapasztalatait a BM OKF szakmai tájékoztatóin, értekezletein és továbbképzésein történő aktív részvétel útján sajátítják el. Fontos szempont továbbá a BM OKF által rendelkezésre bocsátott katasztrófavédelmi műveleti elemzések és esettanulmányok feldolgozása és továbbítása a hallgatók irányába. Az Intézet oktatói szervezési, szakértői és tudományos tevékenységük keretében részt vesznek a BM OKF szakmai tanácsadó és tudománysszervezéssel foglalkozó testületeinek munkájában.

Az Intézet oktatói állományának többsége saját szakterülete vonatkozásban munkakörében vagy szakértőként részt vett a katasztrófavédelem 2012. január 01-től alkalmazott megújított jogi- és belső szabályozásának, szervezet és eljárásrendszerének kiépítésében és alkalmazásában. Az oktatók PhD és habilitációs tanulmányait az Intézet és az Egyetem vezetése is támogatja.

Az oktatók konkrét katasztrófavédelmi feladatokhoz kapcsolódó kutatásokat végeznek, részt vesznek saját szakterületük gyakorlatain és rendszeres csapatgyakorlaton. A katasztrófavédelmi hatósági feladatok aktuális tapasztalatait az oktatók a BM OKF felügyelői, az FKI és a PMKI ellenőrzéseiben szerezhetik meg.

A BM OKF új hatósági jogosítványainak bevezetését célzó továbbképzések programjait az Intézet rendre beépíti képzési programjába, amelyek esetében az oktatói feladat ellátására a témában jártas szakértőket alkalmaz.

Az Intézet – a KKK-val és a fenntartói igényekkel összhangban - kiemelt figyelmet fordít arra, hogy *a tanulmányi idő szak befejezéséig megtörténjen a hallgatók szakmai elhivatottságának kialakítása, az első tiszti beosztásra, illetve a hatósági és a parancsnoki munkára történő gyakorlati felkészítése.*

A gyakorlatias szakmai képzés biztosítása érdekében az Intézet hallgatói szakmai gyakorlatukat (2x3 hét) a BM OKF Humán Szolgálat által biztosított területi és helyi szintű képzési helyeken végzik el. Az első évfolyam hallgatói a F városi Katasztrófavédelmi Igazgatóság (továbbiakban: FKI) egyedi katasztrófavédelmi képzésében, míg a második évfolyamos hallgatók az FKI és a lakóhely szerinti Katasztrófavédelmi Kirendeltség szervezésében történő szakma-specifikus gyakorló beosztásában töltik le szakmai gyakorlatukat. [4]

A BM OKF Humán Szolgálat szervezésében a szakmai gyakorlaton lebonyolított képzés része a már említett szakterületi munkavégzésben történő részvétel. Ilyen tevékenységet jelent a 40 órás tiszti alaptanfolyam, a tisztségvezetői és az életmentési szaktanfolyam, vagy a tiszti védelmi, polgári védelmi és iparbiztonsági hatósági engedélyezési és felügyeleti gyakorló beosztásban történő munkavégzés, valamint operatív törzszervezési gyakorlat. Az utóbbi keretében például tiszti védelmi, veszélyes áru szállítási, veszélyes üzemi, vízügyi ellenőrzéseken vesznek részt a hallgatók. Ugyanitt történik a katasztrófavédelmi műveleti szolgálatban, a tiszti és mentési szolgálatban, vagy a katasztrófavédelmi mobil labor készenléti szolgálatban történő munkavégzés is.

A hallgatók külön tiszti védelmi felkészítést kapnak, például a tisztségvezetői feladatok ellátására, vagy a pozitív túlnyomásos tisztség gyakorláti végrehajtását érintően.

A BM OKF Humán Szolgálat intézkedése alapján a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ (továbbiakban: KOK) szervezésében az alapképzési szak hallgatói 1 hetes ADR veszélyes áru közúti szállítási ügyintézési és a Katasztrófavédelmi Mobil Laboratórium kezelési szaktanfolyamokon vehettek részt. A hallgatók a tiszti beosztásukhoz szükséges vizsgát is tesznek a tanfolyamok végén. E tanfolyamok jól szolgálták a gyakorlat orientált képzési célok megvalósítását. Az első tiszti beosztás betöltését szolgálja ugyancsak a BM OKF Humán

Szolgálat által szervezett szolgálati gépjármű vezetői felkészítés, a veszélyes áru szállítási ellenőrzés kényszerítő eszköz alkalmazási tanfolyam és Disaster Medic tanfolyamok is.

Az Intézet hallgatói - az egyetemi önkéntes polgári védelmi szervezet keretében – több országos és egyetemi szervezésű katasztrófavédelmi gyakorlaton vettek részt. Ilyenek voltak a katasztrófavédelmi mentőszolgálatok nemzetközi minősítési gyakorlatai, a BM OKF országos katasztrófavédelmi gyakorlatai.

Az egyetem Közös Közszolgálati Gyakorlatain évente valamennyi végzős hallgató részt vesz. A gyakorlatot megelőző felkészítés és a két napos gyakorlat lehetővé teszi a hallgatók részére a katasztrófavédelmi műveletek irányítási (parancsnoki), tervezési és szervezési (törzsirányítási) feladatainak gyakorlati módszerekkel történő megismerését, illetve a szakfeladatok végrehajtásának begyakorlását. [4]

Az Intézet megkülönböztetett figyelmet fordít a gyakorlati foglalkozások katasztrófavédelmi szervezeteknél és felügyelt gazdálkodó szervezeteknél történő lebonyolítására. A tűzvédelmi és iparbiztonsági műszaki technikai eszközök igénybevétele igényelt gyakorlati foglalkozásainak döntő többsége az FKI bázisán és eszközeivel történik. A tűzoltási és mentésirányítási foglalkozások esetében a KOK Hatvan-Nagygombos bázisát használjuk, ahol valószínűleg a tűzoltási feladatoknál vesznek részt a hallgatók.

A természettudományi alapozó ismeretek keretében valamennyi hallgató részt vesz a vegyészeti és helyszíni szemle végrehajtásával, továbbá a KML alkalmazásával kapcsolatos gyakorlati felkészítéseken. E felkészítések a KOK Katasztrófavédelmi Laboratórium, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyészeti Labor, a Gamma Műszaki Zrt. és az FKI segítségével kerülnek lebonyolítására.

A veszélyes üzemi, biztonságszervezési és kritikus infrastruktúra védelmi tantárgyak gyakorlati foglalkozásait vezető ipari üzemek telephelyein valósítjuk meg, amelyek felkérve az FKI és Pest MKI szervezésében jöhetnek létre.

Az oktatók kiemelten kezelik a katasztrófavédelmi feladatellátás kockázatelemzésekre, prognóziskészítésre és bevalóságvizsgálatra épülésének gyakorlatát és annak oktatását. Egyes speciális témakörök oktatására az Intézet külső, az egyes katasztrófavédelmi szakterületeken dolgozó gyakorlati szakembereket is felkér. Az oktatás gyakorlatiasságának fokozása érdekében korlátozott mértékben területi szakemberek oktatási feladatokra történő alkalmazása is megvalósult.

A BM OKF elvárásai és az Intézet oktatási és tudományos munkájának fejlesztési igényei alapján kerültek meghatározásra többek között az alapképzési szak tudományos diákköri és szakdolgozati témakörei. A tehetséggondozás els sorban a TDK intézményi és országos konferenciák lebonyolítása keretében valósul meg.

Az Intézetben folyó publikációs tevékenység eredményeként több (a BM OKF, a KOK és a gazdálkodó szervezetek által is használt) jegyzet, kézikönyv és tansegédlet készült.

Az Intézet szaktanszékei a képzés területén együttműködnek a szakma-specifikus képzési követelmények teljesítése érdekében más fels oktatási intézményekkel (Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar; Budapesti M szaki és Gazdaságtudományi Egyetem, stb.).

Az intézet katasztrófavédelmi jogi és igazgatási szakembereket képez. E mellett a képzés tartalmazza a szakfeladatok ellátásához szükséges alapvet m szaki ismereteket, mint például m szaki rajzok, folyamatábrák, technológiai m veleti utasítások értelmezését és értékelését, égéselméleti, illetve iparbiztonsági fizikai és kémiai alapismereteket. A hallgatók lehet séget kapnak továbbá külföldi Erasmus keretében történ gyakorlati tapasztalatszerzésre, amelyre példa volt a varsói T zoltó F iskolán megvalósult 2 hónapos kiküldetés. A képzés tantárgyi programjai minden tanévben frissülnek a BM OKF Humán Szolgálata által szervezett továbbképzések ismeretanyaga alapján.

A tantárgyi programok felülvizsgálatát 2017. május-június hónapokban végezzük, ahol többek között figyelembe vesszük a BM OKF Hatósági F igazgató-helyettesi Szervezet által megadott a vízügyi, az iparbiztonsági és a t zvédelmi hatósági alapképzést érint megrendel i elvárásokat is.

Az Intézetben folyó oktatási tevékenység az egyetemi szabályzók és az egyetem *min ségirányítási rendszerének* keretében kidolgozott és végrehajtott eljárásoknak megfelelően folyik.

Az intézet és a tanszéki vezetők a tervezés és a végrehajtás területén folyamatosan ellen rzik a tantárgyi programokban foglaltak teljesítését, így a gyakorlati képzés megvalósulását is. Az oktatók a tanszékvezetők és az egyetemi docensek vezetésével készítik el az el adásanyagokat, szemináriumokat, a gyakorlati foglalkozásokat. Az oktatás színvonalát erősíti továbbá az oktatók képzése és továbbképzése, a min ségi és korszerű jegyzetek és szakirodalom biztosítása, az oktatók tudományos és szakértői tevékenysége, a hallgatók bevonása az Intézet tudományos munkájába.

Az oktatási tevékenység szervezése tekintetében fontos cél, hogy az egyes szakterületek használják ki a szakterületek közötti együttműködésben rejlő lehetőségeket, illetve erősítsék azt. 2017-évtől kezdődően az intézeti napokon kreditrendszerbe is beszámítható oktatói továbbképzéseket szervezett az intézet, amelyen a BM OKF és az NKE szakterületi vezetőkkel adóként részt vettek. A KVI gyakorlati foglalkozási helyként alkalmazza a KOK létesítményeit, amelyek jelenleg nem minősülnek regisztrált egyetemi képzési helyeknek.

A HALLGATÓK SZERVEZETI SZOCIALIZÁCIÓJA ÉRDEKÉBEN TETT INTÉZKEDÉSEK, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK

Az alapképzés beindításától kezdődően a nappali tagozatos képzési rendszerben tanuló hallgatók az ún. BM modul keretében hethetes rendszeti alapképzésben részesülnek, amelyet a Rendészettudományi Kar szervez és bonyolít le. E képzés keretében történik a hallgatók alapszintű rendszeti szervezeti szocializációja.

A tevékenységet ezt követően a KVI veszi át és végzi az Oktatásszervezési Osztály irányításával és az egyetemi oktatók bevonásával. A hallgatók tanórán kívüli tevékenységének felügyeletét a 2013-évtől az erre célból az intézethez vezényelt felügyelő tiszt útján végezte. Feladata a hallgatók oktatási intézményben és kollégiumban történő fegyelmi helyzetének folyamatos figyelemmel kísérése volt. Feladatkörében naponta eligazítást tart a tanórák megkezdésekor és annak befejezésekor. Ellenőrzi a hallgatók tanórán történő megjelenését és a távollét körülményeit. Hallgatói évfolyamonként hetente tart alakifoglalkozást, amelynek eredménye a tanév végén alakiszemle formájában kerül ellenőrzésre.

A nappali tagozaton tanuló hallgatókkal a BM OKF hallgatói szerződést kötött, amelynek keretében van jelenleg lehetőség a hallgatók tanulmányi kötelezettségeinek számonkérésére. A levelező tagozatos munkarendben tanuló hallgatók tanulmányi elmenetelét a szakirányfelelősök végzik a hallgatók közül kijelölt osztályelnökség segítségével.

Az Intézet hathatós intézkedéseket tett a hallgatói fegyelmi helyzet erősítésére és folyamatos nyomon követésére. Ilyen intézkedés volt az osztályfőnöki rendszer kialakításáról szóló intézeti belső szabályozó kiadása és a benne foglaltak végrehajtásának rendszeres vezetése.

ellen rzése; az osztályf n öki havi jelentések vezet i értékelése és az esetlegesen szükséges intézkedések megtétele; az osztályf n ökök féléves NKE KVI Intézeti Tanács el tti beszámoltatása; a kollégiumi szabályzat kidolgozása és annak rendszeres ellen rzése.

A 2016/2017. tanévt l kezd d en a hallgatók szervezeti szocializációjára és különös tekintettel a hallgatók fegyelmi és kártérítési felel sségének megállapítására a Hszt. XXVII. fejezetében szabályozott tisztjelölti jogviszony kialakításával nyílt teljes lehet ség.

A Rendvédelmi Tagozat kialakításával az KVI évr l évre kizárólag a jelenleg már állományban lév hallgatói szerz déssel rendelkező hallgatók felügyeletét fogja végezni. A teljes hallgatói állományra kiterjed Rendvédelmi Tagozat általi felügyelet a 2018/2019. tanévt l kezd d en valósulhat meg.

A KVI 2017. évi munka és ellen rzési tervének összeállításakor f tervezési szempontnak min sült a Katasztrófavédelmi alap- és mesterképzés gyakorlatiasságának növelése, valamint a Rendvédelmi Tagozat által végzett hallgatói szocializáció BM OKF szakmai elvárásai szerinti támogatása. A célkit zés eredményes teljesítése érdekében az Intézet éves továbbképzési tervének első rendezvényeként intézeti nap keretében 2017. március 28-án „*A hallgatók szervezeti szocializációjának tapasztalatai*” címmel feldolgozta a fels oktatási hallgatók szervezeti szocializációjával kapcsolatos tapasztalatokat. A rendezvényen megállapításra került, hogy - a 2016. évben a Magyar Akkreditációs Bizottság által is ellen rzött - Katasztrófavédelem alapképzéshez az intézet által kialakított szervezeti, ellen rzési és min ségbiztosítási rendszer biztosítja a fels oktatásban részt vev hallgatók felkészítésének min ségi, a megrendel i elvárások szerinti végrehajtását. Ebben a törekvésben valamennyi képzésben érdekelt félnek (BM OKF, KVI, Rendvédelmi Tagozat) fontos szerepe és együttm ködési felel ssége van. [5]

ÖSSZEFOGLALÁS

Jelen cikkben a szerz k célja volt bemutatni az intézet keretében folyó tisztjelölt képzést, a hallgatók gyakorlati felkészítésének rendszerét, valamint a szervezeti szocializáció megvalósulásának helyzetét.

Összefoglalva megállapítható, hogy a – BM OKF Humán Szolgálattal együttm ködésben – a

Katasztrófavédelmi Intézet a gyakorlatorientált és szakma-specifikus alapképzésének kialakítása és a képzés folyamatos fejlesztése terén bevezetett intézkedései révén a NKE eredményes és hatékony fels oktatási felkészítést végez, továbbá a hallgatók szervezeti szocializációja érdekében tett intézeti intézkedések elérték céljukat, amelyekhez jelentős mértékben hozzájárul a Rendvédelmi Tagozat kialakítása és tisztjelölti jogviszony létrehozásából fakadó lehetőségek.

HIVATKOZÁSOK

[1] Bleszity János, Dobor József, Endr di István, Grósz Zoltán, Kátai-Urbán Lajos, Krizsán Zoltán, Restás Ágoston: Nemzeti Közszerológati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézet Önértékelés Intézményakkreditáció. Budapest: BM Országos Katasztrófavédelmi F igazgatóság, 2016. (ISBN:978-615-80429-2-5)

[2] Vass Gyula: Gondolatok a katasztrófavédelmi fels oktatásról. Védelem Tudomány: Katasztrófavédelmi Online Tudományos Folyóirat II.(1): pp. 188-203. (2017)

[3] BM OKF Els k között az els k. URL.:

http://www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=szervezet_hirek&hirid=4885 (letöltés: 2017.06.14)

[4] Bleszity János, Dobor József, Endr di István, Grósz Zoltán, Kátai-Urbán Lajos, Krizsán Zoltán, Restás Ágoston: Nemzeti Közszerológati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézet Önértékelés Programakkreditáció. Budapest: BM Országos Katasztrófavédelmi F igazgatóság, 2016. (ISBN:978-615-80429-3-2)

[5] BM OKF. A hallgatói szervezeti szocializáció volt a téma: URL.:

http://www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=szervezet_hirek&hirid=4958 (letöltés: 2017.06.14)

Dr. habil. Vass Gyula t zoltó ezredes PhD, igazgató Nemzeti Közszerológati Egyetem

Katasztrófavédelmi Intézet

gyula.vass@uni-nke.hu

Col. Gyula Vass PhD, director, Institute of Disaster Management, National University for Public Service

orcid.org/0000-0002-1845-2027

Dr. habil. Kátai-Urbán Lajos t. ezredes, PhD, tanszékvezető egyetemi docens,
Nemzeti Közszerológiai Egyetem Katasztrófavédelmi Intézet Iparbiztonsági Tanszék

lajos.katai@uni-nke.hu

Col. Lajos Kátai-Urbán PhD, head of Department for Industrial Safety for the Institute of Disaster Management, NUPS

orcid.org/0000-0002-9035-2450

Csépl Zoltán t. alezredes, iparbiztonsági főfelügyelő, Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság

zoltan.cseplo@katved.gov.hu

LTC. Zoltán Cséplő chief inspector for industrial safety, Capital Disaster Management Directorate

ORCID azonosító: 0000-0002-8920-3095

A kézirat benyújtása: 2017.03.30.

A kézirat elfogadása: 2017.06.01.